

Перспективи зміни зовнішньополітичної стратегії Індії в нових геополітичних реаліях: значення для України

Ольга Ворожбит



Видавець

Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ)

Автор

Ольга Ворожбит, афілійована експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма»

Усі права захищені. Запити щодо рецензійних примірників та інші звернення стосовно цієї публікації слід надсилати видавцю. Відповідальність за погляди, висновки та рекомендації, висловлені в даній публікації, повністю покладається на автора (авторів), і їх інтерпретації не обов'язково відображають погляди чи політику Фонду Конрада Аденауера.

Публікація підготовлена в рамках проекту «Посилення аналітичних спроможностей прийняття рішень у сфері зовнішньої політики за допомогою громадянського суспільства» Центру міжнародної безпеки за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ).



© 2025 Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ)

вул. Богомольця Академіка, 5, кв. 1, 01024 Київ, Україна

Тел.: +380444927443

<https://www.kas.de/en/web/ukraine>



© 2025 Центр міжнародної безпеки

вул. Бородіна Інженера, 5-А, 02092 Київ, Україна

Тел.: +380999833140

<https://intsecurity.org/>



© 2025 Рада зовнішньої політики «Українська призма»

Тел.: +380935788405

<http://prismua.org/>

Зміст

Резюме	4
--------	---

Аналіз проблеми	5
-----------------	---

«Мультиполярність» як визначальний чинник зовнішньої політики та роль Китаю	6
--	---

Зближення з Європою	7
---------------------	---

Індія-Росія: наскільки міцна дружба?	9
--------------------------------------	---

США	10
-----	----

Регіональні альянси та співпраця	11
----------------------------------	----

Висновки	12
----------	----

Резюме

Упродовж останнього десятиліття зовнішня політика Індії зазнала помітних змін. Економічний прогрес та вдале політичне позиціонування перетворили Індію на одну із країн-лідерок Глобального Півдня. Водночас цього недостатньо, аби забезпечити Нью-Делі військовою та економічною перевагою у випадку одночасної загрози з боку двох її основних противників – Китаю та Пакистану – навіть за умови збереження поточних темпів економічного зростання.

Із часів Холодної війни Індія наполягає на «стратегічній автономії» як на ключовій ознаці її зовнішньої політики. Ще перший прем'єр-міністр Індії Дж. Неру наголошував на тому, що Індія не буде «послідовником жодного із таборів» (СРСР чи США). Сучасні індійські лідери наполягають, що така позиція вкрай важлива для балансування країни у ворожому середовищі. Більше того, для Індії сьогодні мультиполярність – це ключ до власного успіху, де вона бачить себе одним із полюсів у майбутньому. Тож хоча Нью-Делі упродовж останніх десяти років значно наоростив відносини зі США та ЄС, він не відкидає, а місцями посилює відносини із противниками Заходу, зокрема Росією та Іраном.

Попередні адміністрації США ставилися більш компромісно до бажання Індії балансувати між різними альянсами. Однак чинна адміністрація президента Д. Трампа із її транзакційним підходом до відносин, може бути більш жорсткою до такого підходу. Останнє загострення зумовлено продовженням російсько-індійської нафтової торгівлі.

Водночас мінливість рішень чинної американської адміністрації може посилити страхи Індії щодо ненадійності США. Тож Нью-Делі може спробувати шукати способи подальшого умиротворення Китаю та продовжувати балансувати у своєму баченні мультиполярного світу. Крім того, Індія посилює економічний та військово-технічний діалог з Великою Британією, ЄС та Японією. За таких умов найоптимальнішим рішенням для України є розбудова як власного треку у відносинах із Індією, так і в співпраці із європейськими партнерами на Заході: Великою Британією та ЄС.

Аналіз проблеми

Індію часто сприймають як країну, де духовність переважає раціональність, однак саме зовнішня політика країни чи не найкраще показує, наскільки хибним є це припущення.

«З двох (форм ведення політики) – подвійної політики та союзництва – кращою є подвійна політика (тобто укладення миру з одним і ведення війни з іншим); адже той, хто застосовує подвійну політику, збагачується», – так повчає давній індійський [трактат](#) про політику, економіку та державництво «Артхашастра», написаний у IV столітті до н.е. Окрім іншого, він виділяє теорію мандали (кола) зовнішньої політики із колами друзів та ворогів, де «ваш сусід є вашим природним ворогом, а сусід сусіда є вашим другом». Зовнішня політика держави в трактаті розглядається крізь призму концепту віджігішу – бажання завойовувати. Макс Вебер, порівнюючи у своїй знаменитій лекції «Політика як професія» «Артхашастру» та «Державця» Макіавеллі, останнього називає «безневинним» у порівнянні із індійським трактатом, а Генрі Кіссінджер відзначає, що саме цей твір містив основи реалістичного бачення політики задовго до «Державця» та є «поєднанням Макіавеллі та Клаузевіца».

Поради Каутільї, ймовірного автора (чи одного із авторів) та укладача трактату, не варто сприймати як буквально щось, що безпосередньо можна застосовувати до індійської зовнішньої політики сьогодні, але, як зазначає у своїй книзі «Як Індія бачить світ» вже сучасний індійський дипломат Шіам Саран, це те, що формувало її основи. Тож ім'я Каутільї та цитати із «Артхашастри» присутні у сучасному індійському політичному дискурсі, а представники чинної влади використовують їх, аргументуючи певні політичні кроки. Як, наприклад, один із найближчих [соратників](#) прем'єр-міністра Моді – Аміт Шах.

Водночас є чимало сучасних «візійних книг», які окреслюють вже більш чітко як формується сучасна індійська зовнішня політика, адже в останні десять років вона зазнала значних трансформацій. Одна із таких – це [«Шлях Індії»](#) міністра закордонних справ С. Джайшанкара, де він закликає до політичного реалізму та відкидання старого політичного романтизму. Політик окреслює мультилатеральний підхід Індії до своєї зовнішньої політики, який чи не найбільш красномовно відображений у цитаті із книги, що звучить так: *«Зараз для нас настав час залучити Америку, управляти Китаєм, розвивати Європу, заспокоїти Росію, залучити до гри Японію, врахувати сусідів, розширити сусідство та розширити традиційні групи підтримки»* [Jaishankar S. The India Way. Strategies for an Uncertain World]. Попри те, що п'ять років, що минули з публікації книги, внесли певні зміни до позиції Індії, Нью-Делі не відмовляється від окресленого підходу.

Упродовж останнього десятиліття зовнішня політика Індії зазнала помітних змін. Економічний прогрес, зокрема стрімке зростання ВВП (за деякими прогнозами,

Індія ввійде до трійки найбільших економік світу до 2030 року), та вдале політичне позиціонування перетворили Індію на одну із країн-лідерок Глобального Півдня.

«Мультиполярність» як визначальний чинник зовнішньої політики та роль Китаю

Одна із ключових підвалин індійської зовнішньої політики – це прагнення автономії у прийнятті рішень. Така автономія є важливою для кожної країни, водночас Нью-Делі особливо акцентує на цьому увагу саме через колоніальний досвід. Як відзначає дослідниця Апарна Панде, Індія не бачить себе формальним союзником великих світових держав. У часи Холодної війни маніфестацією цього підходу був Рух неприєднання, де Індія була ключовим гравцем. Сьогодні ж це певною мірою впливає на те, що Індія акцентує на «мультиполярності» світового порядку, де вона як велика економіка, що найшвидше зростає у світі, бачить себе одним із полюсів.

Так, Індія залишається активною як у БРІКС та Шанхайській Організації Співробітництва (ШОС), де фактичним лідером є Китай, так і Чотиристоронньому діалозі з питань безпеки (QUAD), де лідирує США. Водночас посилення агресивності Китаю та протистояння між Пекіном та Вашингтоном роблять такі геополітичні піруети все складнішими для Нью-Делі. Якщо балансування між двома полюсами під час Холодної війни приносило Індії стратегічні дивіденди, то нинішнє балансування несе чимало ризиків.

З одного боку, попри тривале протистояння, зокрема і територіальні претензії, які час від часу перетворюються у прикордонні сутички (останній значний інцидент відбувся у 2020 році у регіоні Аксай-Чин), Китай залишається найбільшим торговельним партнером для Індії. Більше того, попри застереження і проголошену у 2017 році політику *atmanirbhar bharat* (Індії, що покладається сама на себе), країна залишається критично залежною від Китаю у постачанні електроніки: частка Пекіна в індійському імпорті цієї продукції станом на 2022 рік – 43,9%; технічного обладнання (39,7%); та складників для хімічної та фармацевтичної галузей – 26,6%, і це при тому, що Індія є одним зі світових лідерів у виробництві фармацевтики. Попри економічне зростання Індії, відрив між її та китайською економіками зростає. Якщо у 1989 році різниця між ВВП Китаю та Індії складала 50 млн дол., то станом на 2012 рік цей відрив був у шість разів вищий. За різними проєкціями, Індія не зможе наздогнати Китай у найближчі десятиріччя. А у випадку військового протистояння не зможе протистояти Пекіну без підтримки союзників.

З іншого боку – Китай стає все більшим викликом для домінування Індії в регіоні. Індія як найбільша країна Південної Азії розглядає своїх сусідів у рамках «цивілізаційної зони впливу», адже бачить себе крізь призму тисячолітньої історії. Намагання Китаю втрутитися у цю зону впливу, зокрема через посилення співпраці із сусідами Індії, сприймається як безпекова загроза.

Це одна із причин, чому для Індії одним із пріоритетів зовнішньої політики є безпосередні країни-сусіди. Прем'єр-міністр Н. Моді згадував про це під час своєї інавгураційної промови на посаді прем'єр-міністра у червні 2024 року. Водночас Китай все частіше кидає виклики. Так, Пекін нині є основним торговельним партнером для Бангладеш, а також значним торговельним партнером для інших країн-сусідів Індії. Піднебесна активно використовує економічні важелі впливу, зокрема інвестуючи у порти та іншу інфраструктуру Південної Азії (найбільші проєкти – порт Хамбантота та порт Коломбо у Шрі-Ланці, порт Гвадар у Пакистані, міст китайсько-мальдівської дружби на Мальдівах, залізничне сполучення на мосту Падма у Бангладеш та ін.). Фактично усі країни Південної Азії, окрім Індії та Бутану, є активними реципієнтами проєктів із китайським фінансуванням.

Співпраця між Китаєм та Пакистаном завжди була доволі міцною з огляду на спільне бажання протистояти Індії. Нині ж Пакистан є важливим елементом китайської ініціативи «Один пояс, один шлях», а останнє [загострення](#) індійсько-пакистанського конфлікту у травні 2025 року ще й підкреслило вагу, яку відіграє Пекін як партнер у питаннях постачання зброї та оборони для Ісламабада. Крім того, що весняне загострення конфлікту стало «тестувальним майданчиком» для китайської зброї та обладнання, Пекін ділився із Ісламабадом розвідданими безпосередньо під час сутичок.

Зближення з Європою

Одна із характерних ознак зовнішньої політики Індії упродовж останніх десяти років – посилення співпраці Індія – ЄС та загалом європейського треку в індійській зовнішній політиці. З огляду на те, що Україна минулого року офіційно відкрила переговори про вступ до ЄС, зближення Індії та ЄС може означати нові можливості для України.

Індія та ЄС є стратегічними партнерами ще з 2004 року, однак тривалий час ця співпраця трималася на рівні кількох столиць – Лондона, Парижа та Берліна, а не колективного союзу. Нині ж обидва партнери бачать потребу посилювати співпрацю. Одна із причин зближення Нью-Делі та Брюсселя, зокрема упродовж останнього року, – це посилення агресивності Китаю та волатильність та нестабільність зовнішньої політики США. Загроза додаткових мит з боку США також сприяє активнішій співпраці між Брюсселем та Нью-Делі.

Одним із втілень такої активізації між двома партнерами став [візит](#) до Нью-Делі президентки Єврокомісії Урсули фон дер Ляйєн разом із понад 20 єврокомісарами 27-28 лютого 2025 року. Це був перший візит такого формату представників Брюсселя до Нью-Делі. Нині ЄС є другим найбільшим торговельним [партнером](#) Індії (якщо брати до уваги торгівлю товарами (у 2024 році це склало 11,5% від загальної торгівлі товарами Індії)). Нью-Делі у свою чергу розширює географію співпраці із країнами Європи. Упродовж своєї каденції на посаді прем'єр-міністра Нарендра Моді відвідав чимало країн, куди раніше не ступала нога його попередників. Зокрема, окрім України, він вперше відвідував Польщу, Австрію, Хорватію.

Крім того, за час його прем'єрства оголошено про піднесення на рівень стратегічного партнерства відносини із Польщею та Чехією, відкриття нових посольств у країнах Балтії. Індія також посилила співпрацю зі скандинавськими країнами. Так, на середину травня 2025 року планувався третій індійсько-скандинавський [саміт](#) у Норвегії, який довелося перенести через теракт біля села Пахалгам у Кашмірі та загострення індійсько-пакистанського конфлікту. Це вже мав бути другий такий саміт (перший проводився у травні 2022 року).

Співпраця між Нью-Делі та Брюсселем тривалий час найактивніше формувалася за економічним треком, але нині має вже чимало вимірів, деякі із яких інституалізовані. Так, одна із таких форм – Партнерство між Індією та ЄС у сфері зв'язку (EU-India Connectivity Partnership), інша – Рада торгівлі та технологій Індія-ЄС (EU-India Trade and Technology Council). Одним із найбільших досягнень історичного візиту Європейської Комісії до Індії була обіцянка до кінця 2025 року фіналізувати амбітну угоду про вільну торгівлю між ЄС та Індією, переговори про яку розпочалися ще у 2007 році. Угода, якщо буде фіналізована, створить найбільшу зону вільної торгівлі у світі, адже це буде угода між другою найбільшою та п'ятою найбільшою економіками світу. Оскільки підписання угоди так довго відкладалося, а оголошені раніше дедлайни порушувалися, то і у цьому випадку є небезпека повторити цей сценарій. Водночас нові геополітичні виклики, зокрема тарифна політика США, може навпаки вплинути на те, що угода врешті-решт буде підписана.

Важливо, що у липні 2025 року було підписано Всеосяжну економічну та торговельну [угоду](#) між Індією та Великою Британією (Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), згідно з якою 99% індійського експорту до Великої Британії [звільняється](#) від мит. Так само Велика Британія зможе експортувати понад 90% товарів до Індії без мит. Окрім економічної ваги, цей документ має важливе геополітичне значення. Він свідчить про зближення двох країн вже як рівноцінних партнерів, а не через постколоніальні зв'язки (діаспору чи систему права). Попри те, що обсяги торгівлі Індії із США та Китаєм не співставні із обсягами торгівлі із Великою Британією, Сполучене Королівство залишається важливим експортним ринком. Водночас «стратегічна автономія» Індії, в рамках якої Нью-Делі не збирається відмовлятися від співпраці із Росією та Китаєм, ймовірно, впливатиме на можливість передачі технологій чи інші чутливі аспекти.

У червні 2025 року Індія та ЄС також обговорювали налагодження двосторонньої співпраці у сфері безпеки та оборони. Так, у спільному [комюніке](#) щодо нового стратегічного порядку денного Індія-ЄС зазначається, що «лідери також зобов'язалися розглянути можливість створення партнерства в галузі безпеки та оборони, подібного до тих, які ЄС вже має з Японією та Південною Кореєю». У процесі диверсифікації джерел купівлі озброєння за останні роки Індія нарощує купівлю озброєння із країн ЄС. Так, згідно з [даними](#) SIPRI, Франція за період 2020-2024 років стала другим найбільшим постачальником зброї Індії (33% від усього імпорту); Німеччина – на п'ятому місці.

Індія-Росія: наскільки міцна дружба?

З одного боку, Індія занепокоєна зближенням Росії та Китаю, з іншого – не припиняє, а в енергетичній сфері за час повномасштабного вторгнення навіть наростила співпрацю з Москвою. Водночас, коли йдеться про питання купівлі зброї, то з 2014 року Індія скорочує свою залежність від російського озброєння, що було одним із ключових елементів співпраці раніше. Так, якщо частка російського експорту зброї до Індії у 2010-2014 рр. складала 70%, то у 2024-25 рр. – 36%.

Водночас загальний товарообіг між країнами зріс до рекордного рівня (68,7 млрд дол. США у 2024-25 рр., що у 5,8 разів більше за допандемічний [рівень](#) у 10,1 млрд), оскільки Індія активно купує російську нафту (до повномасштабного вторгнення лише близько 1% нафти був російського походження, нині – майже 40%), яку потім вже як перероблений продукт постачає, зокрема, і країнам Європи. У Брюсселі та інших західних столицях [критикують](#) Індію за купівлю російської нафти, і один із індійських заводів із переробки нафти Nayara Gujarat (49,1% акцій Nayara Gujarat належать російській корпорації «Роснефть») потрапив під санкції ЄС у рамках 18-го пакета (липень 2025). Після цього з'являлася [інформація](#) про те, що деякі індійські компанії відмовляються працювати із Nayara Gujarat.

Білий Дім після впровадження 25% мит щодо Індії, зокрема, також [розкритикував](#) великі обсяги купівлі російської нафти з боку Нью-Делі та пообіцяв додатковий штраф, оскільки це фінансує російську воєнну машину. Індія у свою чергу зазначає, що для неї як для країни, що розвивається, можливість платити менше за енергоносії означає більші можливості для бідного населення. Втім, як [зазначають](#) експерти у сфері енергетики, безпосередньо індійці не отримують вигоду від здешевлених російських енергоносіїв. Натомість це розвиває нафтопереробну галузь, експорт продукції якої складає п'яту частину індійського експорту. Більшість індійських нафтопереробних заводів перебувають у власності держави, однак чотири – у приватній. Два з них належать індійському енергетичному конгломерату Reliance Industries (чийм власником є мільярдер Мукеш Амбані) і разом складають найбільший нафтопереробний комплекс у світі. У грудні минулого року з'явилися [повідомлення](#) про укладання угоди на десять років між Роснефтью та Reliance Industries про постачання нафти на суму понад 13 млрд дол. США.

Після минулорічних відвідин Москви Н. Моді зберігаються [спекуляції](#) щодо ймовірного візиту В. Путіна до Нью-Делі наприкінці 2025 року. Хоч Делі, з одного боку, набагато стриманіший у відносинах із Москвою, ніж до повномасштабної війни, коли саміти на рівні Моді-Путін відбувалися щороку, він і далі продовжує укладати угоди з Москвою, особливо коли йдеться про певні види озброєння.

У липні 2024 року, напередодні візиту Н. Моді до Москви, російська державна корпорація «Ростех» [заявила](#) про початок виробництва в Індії бронебійних снарядів для російських бойових танків (виробництво відбувається в межах програми «Make in India» і таким чином в Індії виробляються не лише снаряди, але й балістичні ракети). Після візиту до Росії у грудні 2024 року міністра оборони

Раджната Сінгха між Індією та Росією тривають переговори щодо [контракту](#) на 4 млрд дол., за які Нью-Делі планує купити радіолокаційну станцію «Воронєж». Все це свідчить, що в Індії не відкидають Росію повністю як джерело купівлі озброєння, зокрема коли йдеться про певні його типи. Так, підписаний у 2018 контракт на постачання п'яти установок S-400 загрожував Індії санкціями від США, однак не зупинив країну від його укладання. Втім, саме цей контракт є свідченням ненадійності Кремля в якості партнера для Нью-Делі. Усі установки мали бути доставлені до Індії ще до кінця 2023 року, нині ж Москва обіцяє це зробити до кінця 2026 року.

Попри ці угоди, ймовірно, що Індія й далі диверсифікуватиме джерела купівлі озброєння. Однак, коли не має можливості купити озброєння на Заході, там розглядатимуть Росію й далі як необхідного партнера, навіть попри ненадійність.

США

За останні десять років взаємини зі США пережили етап справжньої трансформації, зокрема через нарощування безпекової та оборонної співпраці. Так, у 2016-му США визнали Індію як основного оборонного партнера і відповідно до цього статусу Індія отримала з 2018 року безліцензійний доступ до широкого спектру військових технологій та технологій подвійного призначення. Водночас митний тиск з боку Дональда Трампа, який указом 7 липня наклав на Індію мита на понад 50%, може відкотити назад прогрес останніх років. Також єдність Чотиристороннього діалогу з безпеки (QUAD) тепер під питанням.

За каденції президента Дж. Байдена Н. Моді відвідував США із кількадечним державним [візитом](#) у червні 2023 року, під час якого було підписано низку угод саме в оборонній та безпековій галузях. США погодилися надати Індії ліцензію на виробництво двигунів GE F414, які використовуються у військових літаках, а також домовилися сприяти розвитку стартапів в оборонній промисловості. Нарендра Моді у лютому 2025 року одним із перших світових лідерів [відвідав](#) США після перемоги Д.Трампа вдруге, і в Делі покладали на його президентство чимало надій. Зокрема, індійцям була близька первинна риторика Трампа щодо Росії, також там сподівалися, що нова адміністрація допоможе втримувати ціни на нафту низькими, що вигідно для Делі.

Однак спершу американська риторика під час загострення індійсько-пакистанського конфлікту, коли Дональд Трамп заявляв про те, що зупинити військові дії вдалося через погрози економічними санкціями обох країнам (це неодноразово відкидали і міністр закордонних справ С. Джайшанкар, і прем'єр-міністр Н. Моді), а далі прийняття на високому рівні у Вашингтоні пакистанського головнокомандувача генерала Асіма Муніра (в Пакистані фактична влада зберігається в руках військового командування), загравання із Пакистаном та ймовірні домовленості між Вашингтоном і Пекіном, повертають Нью-Делі до страхів минулого, коли Вашингтон обирав Ісламабад замість Нью-Делі. Отже, в очах Індії все це ще більше виправдовує мультилатералізм у зовнішніх відносинах,

адже, на думку індійських політиків, це саме той підхід, який дозволяє країні досягати поставлених цілей в умовах загроз з боку сусідів.

Регіональні альянси та співпраця

З огляду на це, Індія нарощує співпрацю з важливими регіональними гравцями. Так, упродовж останніх десяти років значного посилення набула [співпраця](#) з Японією, особливо в галузі морської безпеки. Для обох країн велике значення має свобода та відкритість Індійсько-Тихоокеанського регіону. Зокрема, добре налагоджена співпраця між Військово-морськими силами Індії та Морськими силами самооборони Японії (JMSDF) в різних сферах в Індо-Тихоокеанському регіоні. Економічна співпраця між двома країнами також на підйомі упродовж останніх десяти років.

Посилилася також співпраця з Асоціацією держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Ця [співпраця](#) є одним зі стовпів так званої Східної політики (Act East policy) індійського уряду, у рамках якої Нью-Делі налагоджує відносини із країнами Південно-Східної Азії. Між Індією та країнами-членами організації діє зона вільної торгівлі товарами та послугами. Індія також посилює двосторонній трек у співпраці з країнами-членами організації. Так, на початку серпня відносини між Індією та Філіппінами було піднесено до рівня стратегічних. Водночас у взаємодії з ІТР, Індія так само дотримується своєї «стратегічної автономії», тому не набуває повноцінного членства у регіональних альянсах.

Висновки

За багатьма прогнозами, Індія, ймовірно, ввійде до трійки найбільших економік світу до 2030 року, хоча значно відставатиме від перших двох – США та Китаю. Разом з тим, турбулентність американської зовнішньої політики, ймовірно, ще більше штовхатиме країну до того, щоб «не обирати сторони» та не приєднуватися до жодного із «таборів», а отже й далі оберігати свою «стратегічну автономію».

Хоча це не спростовує той факт, що Нью-Делі намагатиметься зберегти відносини із Вашингтоном, аж до того, що відмовиться від російської нафти, яка нині стала основним «яблуком розбрату». Поки що в офіційних [заявах](#) представники Індії намагалися захищати свою енергетичну співпрацю з Кремлем, однак вже з'являється [інформація](#), що державні індійські нафтопереробні заводи закуповуватимуть нафту з жовтня 2025 року не з Росії, а з інших джерел. Мита США роблять закупівлю в Росії не вигідною для Індії.

Водночас зростання агресивності з боку Китаю в регіоні та посилення співпраці між Росією та Китаєм спонукатиме Індію до посилення співпраці з демократичними країнами регіону (наприклад, Японією) та Заходу (Великою Британією та Францією), а також ЄС. Важливим елементом для посилення Індії на противагу Китаю є економічне зростання, і це те, що нині активно намагається налагодити Індія.

З огляду на це, Україні слід і далі працювати над посиленням двосторонніх відносин з Індією на взаємовигідних умовах, зокрема, над виконанням тих завдань, які було визначено спільною [заявою](#) України та Індії за підсумками візиту прем'єр-міністра Нарендри Моді до Києва. Важливо також підтримувати політичну [співпрацю](#) на найвищому рівні – візити та зустрічі лідерів обох країн. Як для Індії, так і для України посилення економічної співпраці може принести користь і вкладатися в загальній контекст пріоритетів політики Індії. Враховуючи індо-пакистанський конфлікт та складні відносини з КНР, Індія має величезний досвід у збереженні безпеки цивільної ядерної інфраструктури. Після повномасштабного вторгнення Росії безпека цивільної ядерної інфраструктури в Україні також є нагальним питанням. Працюючи над викликами, з якими зараз стикається Україна в цьому напрямку, обидві країни можуть запропонувати необхідне, оновлене рішення, яке згодом може служити глобальній вигоді. Те ж саме стосується і можливості військово-технічної співпраці, враховуючи пошук Індією нових партнерів та постачальників.

Попри небажання приєднуватися до жодного із «таборів», Індія залишається важливим демократичним партнером для Заходу у Південній Азії, одним із ключів до співпраці з країнами Глобального Півдня.